БОЛЬШ ЗА ПЯЦЬ ТЫСЯЧ ПРАПАНОЎ

паступіла ў Канстытуцыйную камісію ад грамадзян па зменах і дапаўненнях у Асноўны Закон краіны

Аб гэтым расказала журналістам Старшыня Савета Рэспублікі, намеснік старшыні Канстытуцыйнай камісіі Наталля КАЧАНАВА падчас работы грамадскай прыёмнай пры Савеце Рэспублікі.

Ахвотных менш не становіцца

Грамадская прыёмная пры Савеце Рэспублікі працягвае сваю работу. У пятніцу, 14 студзеня, з грамадзянамі, якія маюць канструктыўныя прапановы па ўнясенні ў Асноўны Закон краіны, сустрэлася спікер верхняй палаты парламента. Ахвотных трапіць да яе на прыём менш не становіцца.

Дарэчы, прыходзяць людзі не толькі з прапановамі па ўнясенні змен і дапаўненняў у Канстытуцыю, але і па садзейнічанне ў вырашэнні грамадскіх ды асабістых пытанняў. Адзначым, што гэта ўжо другі прыём на гэтым тыдні, які праводзіць Старшыня Савета Рэспублікі. Сама ж грамадская прыёмная дзейнічае кожны панядзелак, сераду і пятніцу, прыём вядуць члены Савета Рэспублікі.

Першым на прыём да Наталлі Качанавай завітаў **старшы выкладчык інстытута бізнесу і права Аляксандр ПАПОЎ**, які выказаў некалькі заўваг адносна прапанаванага праекта Канстытуцыі. У прыватнасці, артыкул 5 заяўнік прапаноўвае дапоўніць тым, каб палітычныя партыі мелі магчымасць выяўляць палітычныя настроі і інтарэсы ў грамадстве. У артыкул аб складзе УНС лічыць неабходным дадаць прадстаўнікоў працоўных калектываў, а не толькі прадстаўнікоў грамадскасці. Працягваючы тэму Усебеларускага народнага сходу, Аляксандр Аляксандравіч лічыць, што паўнамоцтвы УНС аб прыняцці рашэння аб накіраванні вайсковога кантынгенту за межы Рэспублікі Беларусь неабходна дадаць фармулёўкай «за межамі адказнасці краін — удзельніц АДКБ».

Прапановы слушныя, пагадзілася Наталля Качанава і паабяцала падключыць кампетэнтных спецыялістаў да больш глыбокага іх вывучэння.

Кожнае слова — на вагу золата

Выкладчык Беларуска-расійскага ўніверсітэта Дзмітрый СЦЕПАНЕНКА лічыць мэтазгодным дадаць у прэамбулу і артыкулы пра развіццё ідэі прыхільнасці дзяржавы навукова-тэхнічнаму прагрэсу і інавацыйнаму развіццю.

— Разам з сацыяльна-прававой дзяржавай дапоўніць і паняццем «інавацыйна-арыентаванай», — перакананы Дзмітрый Міхайлавіч.

Наталля Качанава не выключае такой магчымасці, але тлумачыць, што ў большай ступені гэтыя прапановы лепш адлюстроўваць у профільных законах, чым замацоўваць у Асноўным Законе.

— Прапісаць усё ў Канстытуцыі немагчыма. Яна павінна быць яснай, дакладнай і зразумелай для нашых грамадзян. Кожнае слова — на вагу золата, — падкрэслівае спікер і звяртае ўвагу, што ў любым выпадку Канстытуцыйная камісія абмяркуе агучаныя заяўнікам прапановы і вызначыцца з іх далейшым лёсам.

Яшчэ адзін заяўнік — **намеснік старшыні Беларускага саюза афіцэраў Васіль СКРЫННІКАЎ** — упэўнены ў мэтазгоднасці вылучэння ў асобны артыкул структуры Прэзідыума Усебеларускага народнага сходу: яго колькаснага складу, парадку фарміравання і паўнамоцтваў.

— Мы плануем, што гэта будзе прапісана ў профільным законе, — тлумачыць Наталля Качанава і запэўніла Васіля Савельевіча, што на пасяджэнні рабочай групы яшчэ раз удзеляць увагу ўзнятаму ім пытанню.

Прадстаўнікі «Круглага стала дэмакратычных сіл» прыйшлі на прыём па садзейнічанне ў вырашэнні грамадскага пытання. **Юрысконсульт арганізацыі Павел ГАРДЗЯЮК** агучыў тэму сацыялізацыі амніставаных і іх працаўладкавання. Спікер верхняй палаты парламента паабяцала далучыцца да вырашэння ўзнятай праблемы.

Пытанняў дастаткова шмат

Падводзячы вынікі правядзення прыёму, Наталля Качанава адзначыла, што ў краіне разгорнута шырокамаштабная работа па тлумачэнні навел, якія прадугледжваюцца ў Асноўны Закон.

— І людзі ўдзячныя за гэта. Я праводзіла сустрэчы ў працоўных калектывах, людзі кажуць аб тым, што гэта вельмі важна, — звярнула яна ўвагу.

Спікер адзначае той факт, што насельніцтва ўцягнута ў абмеркаванне праекта абноўленай Канстытуцыі.

— І тыя прапановы, якія абмяркоўваюцца на дыялогавых пляцоўках, у грамадскіх прыёмных і працоўных калектывах, цікавяць людзей, і яны разумеюць ступень сваёй адказнасці за будучыню дзяржавы, — падкрэслівае Старшыня Савета Рэспублікі. — Таму што гэта той закон, па якім давядзецца жыць не аднаму пакаленню, бо не так часта даводзіцца змяняць Канстытуцыю.

Аналізуючы аб'ём прапаноў, спікер звяртае ўвагу на тое, што іх дастаткова шмат. Паводле яе слоў, усе яны абагульняюцца ў Нацыянальным цэнтры прававой інфармацыі, а затым разглядаюцца на пасяджэнні Канстытуцыйнай камісіі і рабочай групы па дапрацоўцы праекта Канстытуцыі.

— Учора (13 студзеня. — **Заўв. аўт.**) мы чарговы раз разглядалі звароты, што паступілі. Усяго ўжо паступіла больш за пяць тысяч прапаноў ад нашых грамадзян, — паведаміла Наталля Качанава. — Канешне, яны структурызуюцца, бо сустракаюцца аднолькавыя.

Што датычыцца тэматыкі прапаноў, Старшыня Савета Рэспублікі адзначыла, што ў рознай катэгорыі людзей розныя і прапановы.

— Усе падтрымліваюць тое, што краіна павінна быць прэзідэнцкай. Абавязкова — сацыяльна-арыентаваная дзяржава, у гэтым няма ніякага сумневу, пра гэта кажуць усе, — акцэнтуе яна.

Наталля Качанава падкрэслівае: людзі ў большай ступені звяртаюць увагу на сацыяльныя гарантыі.

— Гэта і падтрымка сем'яў, што выхоўваюць дзяцей, і людзей, якія маюць інваліднасць, пенсіянераў, — пералічвае яна. — То-бок, кожны бачыць для сябе, што дзяржава як і прадугледжвала раней, так і будзе надалей падтрымліваць сваю сацыяльную накіраванасць.

Расказала Наталля Качанава і аб больш профільных прапановах.

— Ёсць людзі, якія паглыблены ў палітычныя працэсы і юрыдычныя пытанні. Яны прыходзяць на прыёмы па пытаннях прыярытэтнасці законаў, — кажа яна і ў якасці прыкладу прыводзіць пытанне «чаму не будзе дэкрэтаў?». — Гучаць пытанні па раздзеле «Парламент», дзе людзі кажуць, што, можа, не трэба пісаць: «Парламент — Нацыянальны сход Рэспублікі Беларусь», а толькі «Парламент», бо з'яўляецца Усебеларускі народны сход.

Звяртае яна ўвагу і на тое, што практычна на кожнай сустрэчы ўзнікае спрэчнае ўспрыманне артыкула, паводле якога грамадзяне павінны апекавацца ўласным здароўем.

— Узніклі пытанні па артыкуле 54, дзе праяўленне патрыятызму і захаванне гістарычнай памяці — абавязак кожнага. Праяўленне патрыятызму — таксама пытанне, якое абмяркоўвалася ўчора дастаткова сур'ёзна, — падкрэсліла спікер.

Паводле яе слоў, артыкул, якім замацоўваецца тое, што шлюб магчымы паміж мужчынам і жанчынай, таксама выклікае сур'ёзныя абмеркаванні.

— На прыёмы прыходзяць людзі, якія вярнуліся ў Беларусь з іншых краін і кажуць аб тым, што зрабілі гэта, каб выратаваць сваіх дзяцей, — тлумачыць спікер. — Не так усё проста і добра ў еўрапейскіх краінах, і каштоўнасці, якія насаджаюцца там, сёння непрымальныя для Беларусі. Таму людзі просяць прапісаць у Канстытуцыі пытанні, якія звязаны з выхаваннем падрастаючага пакалення ў плане традыцыйных каштоўнасцяў.

Напрыканцы Наталля Качанава падкрэсліла: пытанняў дастаткова шмат.

— Хачу адказна заявіць, што людзі сапраўды сур'ёзна паглыбіліся ў працэс абмеркавання галоўнага закона нашай краіны. І гэта не можа не радаваць, таму што кожны, напэўна, успрымае гэта як сваё асабістае і будучае нашай краіны, — рэзюмавала Старшыня Савета Рэспублікі.

Вольга АНУФРЫЕВА,
фота БелТА.

Дарэчы

Пасля прыёму спікерам верхняй палаты парламента ў другой палове дня сустрэчу з грамадзянамі працягнуў **старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па заканадаўстве і дзяржаўным будаўніцтве, член Канстытуцыйнай камісіі Сяргей СІВЕЦ.**

Нагадаем: члены Савета Рэспублікі гатовы асабіста выслухаць усіх, у каго ёсць прапановы па праекце Асноўнага Закона, і адказаць на пытанні, якія хвалююць грамадзян, кожныя панядзелак, сераду і пятніцу.

У сувязі з вялікай колькасцю ахвотных звярнуцца да членаў Савета Рэспублікі такія сустрэчы праводзяцца па папярэднім запісе. Запіс ажыццяўляецца па тэлефонах: (8-017) 321-22-98, 327-46-74, 327-46-76.

У панядзелак, **17 студзеня**, сустрэчы з грамадзянамі правядуць:

з 11.00 да 14.00 — **старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіцці Віктар ЛІСКОВІЧ;**

з 14.00 да 17.00 — **старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы Сяргей РАЧКОЎ.**

ДАСЛОЎНА

Таццяна РУНЕЦ: «ПАДМУРАК ЛЮБОЙ НАЦЫІ — ЗАХАВАННЕ ГІСТАРЫЧНАЙ ПАМЯЦІ»

Старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па эканоміцы, бюджэце і фінансах:

— Праект змяненняў і дапаўненняў у Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь утрымлівае шэраг канцэптуальных навацый, якія спрыяюць захаванню нацыянальнай самабытнасці. У прыватнасці, хацела б звярнуць увагу на з'яўленне ў артыкуле 15 тэзісу, што «дзяржава забяспечвае захаванне гістарычнай праўды і памяці аб гераічным подзвігу беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны», а ў 54-м — што «праява патрыятызму, захаванне гістарычнай памяці аб гераічным мінулым беларускага народа з'яўляюцца абавязкам кожнага грамадзяніна Рэспублікі Беларусь». Што гэта значыць? Без захавання вех нацыянальнай гісторыі, памяці аб падзеях, якія адбыліся, не ведаючы мінулага — не пабудуеш будучыні. Здавалася б, відавочны факт, які не мае патрэбы ў дакументальным замацаванні ў Асноўным Законе краіны. Аднак праз 80 гадоў з моманту пачатку Вялікай Айчыннай вайны з'явілася тэндэнцыя перапісаць ход гісторыі.

Заходняя канцэпцыя кіравання грамадствам, якую мы выразна бачым на прыкладзе некаторых, у тым ліку краін блізкага замежжа, мае на ўвазе пабудову грамадства з ілжывымі маральнымі і гістарычнымі поглядамі, дэградацыю нацыянальнай культуры і самабытнасці. Мы бачым, як руйнуюцца краіны, руйнуюцца культуры цэлых народаў, нацый. Як прапагандуюцца чужыя грамадскія каштоўнасці, як перапісваецца гісторыя ва ўгоду інтарэсам трэціх краін.

У гады Вялікай Айчыннай вайны Беларусь страціла трэць свайго насельніцтва. Гэта ніколі не павінна паўтарыцца. Менавіта таму мы абавязаны захоўваць сваю гістарычную спадчыну і памяць пра падзеі тых гадоў.

Сыходзіць пакаленне, якое на свае вочы бачыла ўсе жахі войнаў, што пракаціліся па тэрыторыі нашай краіны ў XX стагоддзі, акупацыі, разрухі. Маладое пакаленне не павінна забываць у першую чаргу подзвіг дзядоў, якія выратавалі свет ад карычневай чумы. Не павінна забываць, якой цаной далася Перамога... Не павінна забываць пра этнацыд і генацыд беларускага народа. Бо гэта дазволіць шанаваць незалежнасць нашай краіны і абараняць яе.

Захоўваць гістарычную памяць неабходна з самых малых гадоў. Нашы нашчадкі, дзеці павінны разумець гэтую гістарычную памяць са школы. Павінны ганарыцца сапраўднымі героямі і патрыётамі нашай краіны. Бо ўсё гэта дапаможа ганарыцца сваёй краінай, а значыць, і дазволіць захаваць суверэнітэт і незалежнасць нашай роднай Беларусі.

Калі ў вас з'явяцца меркаванні з нагоды праекта — пішыце ў рэдакцыю або непасрэдна ў арганізацыю, якая будзе акумуляваць і аналізаваць усе заўвагі ды прапановы, — Нацыянальны цэнтр прававой інфармацыі. Можна скарыстацца электроннай поштай sbor@ncpi.gov.by; можна запоўніць электронную форму, якая маецца на Нацыянальным прававым інтэрнэт-партале па адрасе: https://sbor.pravo.by; можна даслаць па пошце на адрас: 220030, г. Мінск, вул. Берсана, 1А, НЦПІ, з пазнакай «Канстытуцыя».